با ایران توشه
یک قدم جلوتر
باش!

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

ایران توشه، مرجع دانلود فایل های کمک آموزشی دانش آموزان و کنکوری ها

همه چیز
برای موفقیت
تو!

- دانلود رایگان آزمون های آزمایشی قلمچی، خیلی سبز، گاج و ...
- دانلود رایگان گام به گام تمامی دروس
- دانلود رایگان نمونه سوالات امتحانی (نوبت اول و دوم) و امتحانات نهایی
- دانلود رایگان جزوه های کمک آموزشی و شب امتحانی

کافیست هر فایلی که نیاز دارید را در گوگل به این صورت جستجو کنید:

فایل مورد نیاز + ایران توشه

مثال:

دانلود گام به گام دوازدهم تجربی ایران توشه

irantooshe.ir

t.me/irantooshe

گام به گام مطالعات اجتماعی هشتم
فصل پنجم

عنوان فصل: از حرا تا نینوا

از صفحه‌ی ۴۷ تا صفحه‌ی ۶۲ کتاب

در این فایل پاسخ فعالیت‌ها، کارهای کلاسی، تمرین‌ها و پرسش‌های فصل از حرا تا نینوا آمده است.

مباحث فصل: ظهور اسلام در شبه‌جزیرهٔ عربستان، از رحلت پیامبر تا قیام کربلا

تهیه‌شده در ایران‌توشه، توشه‌ای برای موفقیت

irantooshe.ir

فهرست پرسش‌ها

۱ صفحه ۴۹ · فعالیت ۱ — کاربرگهٔ ۵: عصر جاهلیت ۴

۲ صفحه ۵۰ · فعالیت ۲ — سورهٔ مسد (ابولهب) ۴

۳ صفحه ۵۰ · فعالیت ۳ — عوامل دشمنی اشراف مکه با پیامبر ... ۵

۴ صفحه ۵۲ · فعالیت ۴ — اقدامات مشرکان علیه پیامبر و مسلمانان ... ۵

۵ صفحه ۵۲ · فعالیت ۵ — سرانجام عهدنامهٔ تحریم اقتصادی ... ۶

۶ صفحه ۵۲ · فعالیت ۶ — حوادث زمینه‌ساز هجرت به مدینه ... ۶

۷ صفحه ۵۲ · فعالیت ۷ — مبدأ تاریخ مسلمانان ۶

۸ صفحه ۵۴ · فعالیت ۸ — آیهٔ سوم سورهٔ مائده و غدیر خم ... ۷

۹ صفحه ۵۷ · فعالیت ۱ — دلایل فتنه‌ها و جنگ‌ها علیه امام علی ... ۷

۱۰ صفحه ۵۹ · فعالیت ۲ — کاربرگهٔ ۶: منشور حکومتی امام علی ... ۸

۱۱ صفحه ۵۹ · فعالیت ۳ — عبارت‌هایی از نهج‌البلاغه برای نصب در کلاس ... ۹

۱۲ صفحه ۵۹ · فعالیت ۴ — ویژگی‌های حکومت معاویه ۹

۱۳ صفحه ۶۱ · فعالیت ۵ — انگیزه و اهداف امام حسین از قیام ... ۹

۱۴ صفحه ۶۱ · فعالیت ۶ — زنده نگه داشتن قیام اباعبدالله ... ۱۰

۱۵ صفحه ۶۲ · به کار ببندیم ۱ — پژوهش دربارهٔ جنگ‌های بدر و احد ... ۱۰

۱۶ صفحه ۶۲ · به کار ببندیم ۲ — شخصیت‌های صدر اسلام (کار گروهی) ... ۱۱

۱۷ صفحه ۶۲ · به کار ببندیم ۳ — یکی از یاران و بستگان امام حسین در عاشورا ... ۱۲

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱ صفحه ۴۹ فعالیت ۱

۱ــ کاربرگهٔ شمارهٔ (۵) عصر جاهلیت را انجام دهید.

با مطالعهٔ متن درس ۹، نشانه‌های عصر جاهلیت را از متن استخراج نمایید و در دایره‌ها قرار دهید.

نشانه‌های عصر جاهلیت (شش دایره):

1. زندگی قبیله‌ای و نداشتن حکومت متمرکز.
2. بت‌پرستی و پر کردن کعبه، خانهٔ خدا، از بت‌های گوناگون.
3. بهرهٔ اندک از علم و دانش؛ تعداد کمی از مردم خواندن و نوشتن می‌دانستند.
4. پایین بودن مقام و موقعیت زنان و احساس حقارت برخی مردان از داشتن فرزند دختر.
5. تعصب شدید و کورکورانه نسبت به قبیله که باعث کینه و انتقام‌جویی میان قبایل می‌شد.
6. جنگ و خونریزی‌های پیاپی و رواج غارتگری (به‌ویژه به دلیل کمبود غذا و نیازهای زندگی).

۲ صفحه ۵۰ فعالیت ۲

۲ــ یکی از سوره‌های کوچک جزء سیام قرآن که در نکوهش ابولهب نازل شده است را قرائت و ترجمه و پیام آن را بیان کنید.

این سوره، سورهٔ «مَسَد» (سورهٔ ۱۱۱) است:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ — تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ ﴿۱﴾ مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَ ﴿۲﴾ سَيَصْلَىٰ نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ ﴿۳﴾ وَامْرَأَتُهُ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ ﴿۴﴾ فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِّن مَّسَدٍ ﴿۵﴾

ترجمه: به نام خداوند بخشندهٔ مهربان. بریده باد هر دو دست ابولهب و بریده باد خودش! مال او و آنچه به دست آورد، او را سودی نبخشید. به‌زودی در آتشی شعله‌ور وارد می‌شود، و همسرش هیزم‌کش (سخن‌چین و آتش‌افروز) است؛ در گردنش ریسمانی از لیف خرماست.

پیام: ابولهب، عموی پیامبر، از سرسخت‌ترین دشمنان ایشان بود و همراه همسرش پیامبر را آزار می‌داد. این سوره نشان می‌دهد که ثروت و قدرت و خویشاوندی، کسی را که با حق دشمنی کند نجات نمی‌دهد و سرانجام دشمنان خدا و پیامبر زیان و شکست است. همچنین ملاک ارزش انسان ایمان و عمل اوست، نه نزدیکی خانوادگی به پیامبر.

این فایل توسط سایت ایران‌توشه تهیه شده است.

irantooshe.ir

۳ صفحه ۵۰ فعالیت ۳

۳ــ به‌نظر شما چه عواملی موجب دشمنی اشراف و بزرگان مکه با پیامبر می‌شد؟ فهرست کنید.

- ترس از دست دادن قدرت، ریاست و ثروت؛ آنان بر مکه حکومت می‌کردند و از گسترش اسلام بیم و هراس داشتند.
- مخالفت آشکار اسلام با عقاید و افکار جاهلی و نکوهش بت‌پرستی؛ سود و اعتبار آنان از وجود بت‌ها و زائران کعبه بود.
- دعوت اسلام به برابری و عدالت و آزادی بردگان؛ اشراف نمی‌خواستند تهیدستان و بردگان را با خود برابر ببینند.
- مخالفت اسلام با تعصب قبیله‌ای، کینه‌توزی، غارتگری و ستم که به نفع صاحبان قدرت بود.
- تأثیر شگفت‌انگیز آیات قرآن بر مردم و گرویدن بت‌پرستان به اسلام که پایگاه اجتماعی آنان را تضعیف می‌کرد.
- حمایت ابوطالب و بنی‌هاشم از پیامبر که مانع آسیب رساندن آسان مشرکان به ایشان می‌شد.

۴ صفحه ۵۲ فعالیت ۴

۴ــ درس را بخوانید و ۴ مورد از اقدامات مشرکان علیه پیامبر و مسلمانان را در مکه بیان کنید.

1. **پیشنهاد ریاست و ثروت:** برای منصرف کردن پیامبر از دعوتش، ریاست قبیله و ثروت فراوان به ایشان پیشنهاد کردند.
2. **دشنام، تهمت و بدرفتاری:** بدترین دشنام‌ها و تهمت‌ها را به رسول خدا نسبت می‌دادند و با ایشان برخورد زشت می‌کردند.
3. **آزار و شکنجهٔ مسلمانان:** مسلمانان، به‌ویژه تهیدستان و بردگان مانند یاسر، سمیه، عمار و بلال، شکنجه می‌شدند و یاسر و سمیه به شهادت رسیدند.
4. **تحریم اقتصادی و اجتماعی:** عهدنامه‌ای امضا کردند که خرید و فروش و ازدواج با مسلمانان را ممنوع می‌کرد و مسلمانان حدود سه سال در شعب ابوطالب ماندند.
5. **جلوگیری از شنیدن قرآن:** شنیدن قرآن را ممنوع کردند، به زائران گفتند پنبه در گوش بگذارند و قرآن را شعر و افسانه می‌خواندند.
6. **توطئهٔ قتل پیامبر** در شب هجرت.

۵ صفحه ۵۲ فعالیت ۵

۵ــ پرس‌وجو کنید سرانجام عهدنامهٔ تحریم اقتصادی مشرکین چه بود؟

مشرکان عهدنامهٔ تحریم را نوشتند و برای اعتبار دادن به آن در کعبه آویختند. حدود سه سال مسلمانان در شعب ابوطالب در سختی و گرسنگی بودند. به‌روایت تاریخ، پیامبر خبر داد که موریانه عهدنامه را خورده و فقط نام خدا در آن باقی مانده است؛ ابوطالب این خبر را به سران قریش گفت. وقتی عهدنامه را آوردند، دیدند همان‌طور است. در همان زمان چند تن از خود قریش نیز از ظلم این تحریم ناراضی بودند. سرانجام عهدنامه باطل شد، تحریم پایان یافت و مسلمانان از شعب ابوطالب به مکه بازگشتند.

۶ صفحه ۵۲ فعالیت ۶

۶ــ با توجه به نمودار صفحهٔ قبل، بگویید چه حوادثی زمینه‌ساز مهاجرت رسول خدا از مکه به مدینه شد؟

1. آغاز دعوت همگانی و آشکار و افزایش آزار و شکنجهٔ مسلمانان و در نتیجه سخت شدن زندگی در مکه.
2. مهاجرت گروهی از مسلمانان به حبشه (که نشان داد پایگاه امنی خارج از مکه لازم است).
3. تحریم اقتصادی و اجتماعی مسلمانان و سکونت سه‌ساله در شعب ابوطالب.
4. سال اندوه: رحلت حضرت خدیجه و ابوطالب که بزرگ‌ترین پشتیبانان پیامبر بودند و بعد از آن آزار مشرکان بیشتر شد.
5. پیمانناماهٔ اول مردم یثرب با پیامبر (سال ۱۲ بعثت) و پیمانناماهٔ دوم (سال ۱۳ بعثت) که در آنها یثربی‌ها قول دادند از پیامبر حمایت و یاری کنند و آمادگی خود را برای پذیرش ایشان نشان دادند.
6. توطئهٔ مشرکان برای قتل پیامبر، خوابیدن حضرت علی در بستر ایشان و در نتیجه مهاجرت پیامبر از مکه به مدینه.

۷ صفحه ۵۲ فعالیت ۷

۷ــ کدام‌یک از وقایعی که روی خط زمان مشاهده می‌کنید مبدأ تاریخ مسلمانان قرار گرفته است؟ هم‌اکنون از آن واقعه چند سال می‌گذرد؟

مبدأ تاریخ مسلمانان، واقعهٔ **هجرت پیامبر از مکه به مدینه** است؛ به همین دلیل سال‌شمار اسلامی را «هجری» می‌نامند.

اکنون (سال ۱۴۰۵ هجری شمسی، برابر ۲۰۲۶ میلادی) از هجرت پیامبر حدود ۱۴۰۴ سال شمسی می‌گذرد؛ بر پایهٔ تقویم هجری قمری نیز سال جاری حدود ۱۴۴۸ هجری قمری است (هجرت در سال ۶۲۲ میلادی بود: ۲۰۲۶ − ۶۲۲ = ۱۴۰۴).

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۸ صفحه ۵۴ فعالیت ۸

۸ــ با مراجعه به قرآن کریم معنی آیهٔ سوم سورهٔ مائده را بنویسید و دربارهٔ رابطهٔ آن با خطبهٔ غدیر خم تحقیق کنید.

بخشی از آیهٔ سوم سورهٔ مائده:

الْيَوْمَ يَئِسَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ دِينِكُمْ فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِ ۚ الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا

معنی: امروز کافران از (نابودی) دین شما ناامید شدند؛ پس از آنان نترسید و از (مخالفت) من بترسید. امروز دین شما را برای شما کامل کردم و نعمتم را بر شما تمام نمودم و اسلام را به‌عنوان دین (جاودان) شما پذیرفتم.

رابطه با غدیر خم: بر پایهٔ روایات بسیاری (به‌ویژه در منابع شیعه)، این آیه پس از معرفی امام علی به‌عنوان جانشین و پیشوای مسلمانان در غدیر خم نازل شد. معنای آن این است که دین اسلام با تعیین رهبر پس از پیامبر برای ادامهٔ راه ایشان کامل شد و نعمت خدا تمام گردید و دشمنان اسلام ناامید شدند. یادگاری از این رویداد در سنگ‌نوشته‌ها و کتاب‌هایی چون «الغدیر» آمده است.

۹ صفحه ۵۷ فعالیت ۱

۱ــ پس از مطالعهٔ درس، با یکدیگر هم‌فکری کنید و دلایل بروز فتنه‌ها و جنگ‌ها علیه حکومت امام علی را بیان کنید.

- اصرار امام بر عمل به قرآن و سنت پیامبر و اجرای عدالت، با منافع ریاست‌طلبان و ثروت‌اندوزان که در دورهٔ قبل از بیت‌المال سهم بیشتری می‌گرفتند، سازگار نبود.
- امام حاضر نبود برای رسیدن به هدف از افراد ناصالح و ستمگر استفاده کند و به آنان مقام بدهد (مثلاً شرط معاویه برای اطاعت، حکومت شام و مصر بود).
- رواج زندگی اشرافی و ثروت‌اندوزی در دورهٔ خلیفهٔ سوم و تسلط بنی‌امیه بر مقام‌ها و بیت‌المال؛ آنان نمی‌خواستند این وضع از بین برود.
- مخالفت امام با تبعیض در بیت‌المال و برابر دانستن حقوق همهٔ مسلمانان؛ کسانی که از این برابری ناراضی بودند، به دشمنی با امام پرداختند.
- قدرت‌طلبی و جاه‌طلبی افرادی چون معاویه و دسیسه و نیرنگ‌هایی مانند فریب در جنگ صفین.

- بیعت‌شکنی عده‌ای که پس از اطمینان از اینکه امام مطابق میل آنان عمل نمی‌کند به فتنه‌جویی پرداختند و جنگ‌های جمل، صفین و نهروان را بر امام تحمیل کردند.

۱۰ صفحه ۵۹ **فعالیت ۲**

۲ــ کاربرگهٔ شمارهٔ (۶) منشور حکومتی امام علی را انجام دهید.

فرازهایی از این نامه را مرور کنید و بگویید هر فراز مربوط به کدام‌یک از اصول حکومتی آن حضرت است.

فراز	اصل حکومتی	حرف
۱ــ از خدا بترس و از هر چه در کتاب خود بدان فرمان داده است، اطاعت کن.	خداترسی و پرهیزگاری	ت
۲ــ بهترین چیز برای والی نیکی کردن در حق مردم و کاستن از رنج و درد آنان است.	نیکی کردن به مردم	د
۳ــ همهٔ کارهای کارگزاران را تحت‌نظر بگیر و بازرسان مخفی بر آنان بگمار.	نظارت بر رفتار کارگزاران	پ
۴ــ گروه ناتوانان و بینوایان به عدالت تو نیازمندترند.	توجه ویژه به تهیدستان و ضعیفان	ب
۵ــ با مردم و در میان مردم باش که دوری از آنان سبب بی‌خبری از امور مملکت می‌شود.	ارتباط نزدیک با مردم	خ
۶ــ اجرای حق را دربارهٔ هر که باشد، چه خویشاوند و چه بیگانه، لازم بدار.	عدالت	الف
۷ــ اگر دشمنت تو را به صلح فرا خواند، از آن رو نگردان.	صلح‌طلبی	چ
۸ــ مهربانی به مردم و دوست داشتن آنها را شعار دل خود ساز.	عطوفت و مهربانی نسبت به مردم	ح
۹ــ هر که بر بندگان خدا ستم کند، خدا دشمن او خواهد بود.	پرهیز از ظلم و ستم	ج
۱۰ــ هر که مالیات طلبد و زمین را آباد نسازد، شهرها و مردم را هلاک کرده است.	توجه به عمران و آبادانی	ث

این فایل توسط سایت ایران‌توشه تهیه شده است.

irantooshe.ir

۱۱ صفحه ۵۹ فعالیت ۳

۳ــ به‌طور گروهی با مراجعه به کتاب نهج‌البلاغه، چند عبارت از آن انتخاب کنید و با خط خوش روی مقوا بنویسید و در کلاس نصب کنید.

پاسخ نمونه (عبارت‌هایی که می‌توان انتخاب کرد؛ نوشتن با خط خوش روی مقوا کار عملی گروه است):

- «مهربانی به مردم و دوست داشتن آنها و لطف در حق ایشان را شعار دل خود ساز.»
- «گروه ناتوانان و بینوایان به عدالت تو نیازمندترند.»
- «هر که بر بندگان خدا ستم کند، افزون بر بندگان، خدا نیز دشمن او خواهد بود.»
- «با مردم و در میان مردم باش.»
- «اجرای حق را دربارهٔ هر که باشد، چه خویشاوند و چه بیگانه، لازم بدار.»

۱۲ صفحه ۵۹ فعالیت ۴

۴ــ با مطالعهٔ درس، سه ویژگی برای حکومت معاویه بنویسید. این ویژگی‌ها چه مغایرتی با دستورات اسلام داشت؟

ویژگی حکومت معاویه	مغایرت با دستورات اسلام
فریبکاری و خریدن افراد با پول و مقام (مانند عمروعاص و فرماندهان سپاه امام حسن)	اسلام راست‌گویی و درستی را لازم می‌داند و مقام را باید بر پایهٔ شایستگی داد نه با رشوه
پیمان‌شکنی و پایبند نبودن به صلح‌نامه با امام حسن، بدگویی از امام علی بر منبرها، آزار و شکنجهٔ یاران و پیروان امام و شهادت امام حسن با توطئه	اسلام به وفای به عهد و احترام به اهل بیت و پرهیز از ظلم و آزار بی‌گناهان فرمان داده است
موروثی کردن خلافت و انتخاب پسرش یزید به جانشینی	جانشین پیامبر را باید خدا و پیامبر معین کنند یا مردم با بیعت آزادانه و شایستگی برگزینند، نه اینکه ارثی باشد

۱۳ صفحه ۶۱ فعالیت ۵

۵ــ انگیزه و اهداف امام حسین از قیام عاشورا چه بود؟ فهرست کنید.

- اصلاح امت جدّش رسول خدا؛ به فرمودهٔ خودشان: «هدف من اصلاح امت جدم رسول‌الله است.»
- امر به معروف و نهی از منکر.

- پیاده کردن سیرهٔ رسول خدا و پدرشان علی‌بن‌ابی‌طالب.
- مبارزه با ظلم و فساد حکومت یزید که خلافت پیامبر را به‌دست گرفته بود و نپذیرفتن بیعت با او.
- جلوگیری از گسترش انحراف بزرگی که در جامعهٔ اسلامی پیدا شده بود.
- آشکار کردن چهرهٔ واقعی حکومت ستمکار بنی‌امیه برای همگان و بیدار کردن مردم.

۱۴ صفحه ۶۱ فعالیت ۶

۶ــ منظور از زنده نگه داشتن قیام اباعبدالله چیست؟ گفت‌وگو کنید.

یعنی همیشه یاد، پیام و اهداف قیام عاشورا را در جامعه زنده نگه داریم و تنها به برگزاری مراسم ظاهری بسنده نکنیم. این کار راه‌های گوناگون دارد:

- شرکت در مراسم عزاداری و مجالس روضه و بیان درس‌ها و پیام‌های قیام برای دیگران.
- الگو گرفتن از امام حسین در زندگی: ظلم‌ستیزی، عزت‌طلبی، امر به معروف و نهی از منکر، شجاعت، ایثار و پایداری در راه حق.
- نپذیرفتن ظلم و فساد و ایستادن در برابر نادرستی‌ها در زندگی فردی و اجتماعی.
- خواندن تاریخ و پژوهش دربارهٔ واقعهٔ کربال و آشنا شدن با اهداف و نتایج آن و معرفی آن به نسل‌های بعد.
- تکرار پیام زینب و امام سجاد با روشنگری دربارهٔ حقیقت.

۱۵ صفحه ۶۲ به کار ببندیم ۱

یکی از فعالیت‌ها را انتخاب کنید و انجام دهید.

۱ــ با رجوع به پایگاه الکترونیکی دربارهٔ دلایل پیروزی مسلمانان در جنگ بدر و شکست آنان در جنگ احد، پژوهشی انجام دهید و گزارش آن را به‌صورت روزنامهٔ دیواری در کلاس نمایش دهید.

گزارش نمونه برای روزنامهٔ دیواری (تیتر: «از بدر تا احد؛ درس‌های پیروزی و شکست»):

جنگ بدر (سال ۲ هجری): پیروزی	جنگ احد (سال ۳ هجری): شکست
مسلمانان با تعداد کمتر (حدود ۳۱۳ نفر) در برابر سپاه حدود هزارنفری قریش پیروز شدند.	مشرکان با سپاه بزرگ و مجهز به احد حمله کردند و در آغاز مسلمانان پیروز شدند.
ایمان قوی، توکل بر خدا و روحیهٔ بالای سپاه اسلام	گروهی از تیراندازان که پیامبر دستور داده بود در گردنه بمانند، به طمع غنیمت جای خود را رها کردند.
اطاعت از فرماندهی پیامبر، اتحاد و هماهنگی میان رزمندگان	نافرمانی از فرمان پیامبر و دنیاطلبی، اختلاف و بی‌نظمی در سپاه
برنامه‌ریزی و انتخاب درست محل نبرد و دست‌یابی به چاه‌های آب	سپاه دشمن از راه گردنه خالی‌شده حمله کرد و مسلمانان از دو سو در محاصره افتادند و عده‌ای شهید شدند.

نتیجه: پیروزی با ایمان، اتحاد، هماهنگی و اطاعت از رهبر به دست می‌آید و نافرمانی، دنیاطلبی و اختلاف، شکست به بار می‌آورد.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۶ صفحه ۶۲ به کار ببندیم ۲

۲ــ به چند گروه تقسیم شوید و با رجوع به پایگاه الکترونیکی، دربارهٔ هریک از شخصیت‌های زیر ده سطر مطلب تهیه کنید.

گروه ۱: بلال حبشی؛ گروه ۲: سمیه همسر یاسر؛ گروه ۳: عمار؛ گروه ۴: ابوذر؛ گروه ۵: مالک اشتر

گروه ۱ ــ بلال حبشی: بلال، برده‌ای سیاه‌پوست و اهل حبشه بود که در مکه نزد اربابی مشرک زندگی می‌کرد. وقتی به پیامبر ایمان آورد، ارباب او را در گرمای سوزان بیابان روی شن‌های داغ می‌خواباند و سنگی سنگین بر سینه‌اش می‌گذاشت تا از اسلام برگردد، اما او فقط می‌گفت: «احد، احد» (خدا یکی است). سرانجام یکی از مسلمانان او را خرید و آزاد کرد. بلال نمونهٔ ایستادگی بردگان در راه ایمان است و با صدای خوش خود، نخستین مؤذن اسلام شد. او پیام برابری اسلام را نشان داد که ارزش انسان به تقواست نه به رنگ و نژاد.

گروه ۲ ــ سمیه، همسر یاسر: سمیه همراه همسرش یاسر و پسرشان عمار از نخستین مسلمانان مکه بود. مشرکان آنان را به سبب ایمان شکنجه کردند، اما پایداری کردند و دست از دین برنداشتند. سمیه زیر شکنجه‌های طاقت‌فرسای مشرکان به شهادت رسید و یاسر نیز به شهادت رسید. این زن و شوهر نخستین شهیدان راه اسلام‌اند. نام سمیه نشانهٔ مقاومت زنان مسلمان در برابر ظلم است.

گروه ۳ ــ عمار: عمار یاسر، فرزند یاسر و سمیه، در کودکی و جوانی در مکه همراه خانواده‌اش شکنجه شد و در ایمان خود پایدار ماند. او از یاران باوفای پیامبر و پس از ایشان از یاران نزدیک امام علی بود و در جنگ‌ها در کنار حضرت علی شرکت کرد. پیامبر او را از یاران وفادار حق شمرد. او در جنگ صفین، در سن پیری، در رکاب امام علی به شهادت رسید و شهادتش نشان داد که حق با سپاه امام است.

گروه ۴ ــ ابوذر: ابوذر غفاری از نخستین مسلمانان و از یاران وفادار پیامبر و امام علی بود و به راست‌گویی و سادگی شهرت داشت. او در زمان خلیفهٔ سوم از اشرافی‌گری و ثروت‌اندوزی اطرافیان خلیفه انتقاد کرد و بی‌پروا از حق دفاع می‌نمود. به همین دلیل او را از مدینه به شام و سپس به ربذه، منطقه‌ای بیابانی، تبعید کردند و در همان‌جا در تنهایی و فقر درگذشت. ابوذر نماد آزادگی، زهد و مبارزه با ظلم و فساد است.

گروه ۵ ــ مالک اشتر: مالک اشتر نخعی از یاران نزدیک و فرماندهان شجاع امام علی بود. او در جنگ‌های جمل و صفین دلاورانه جنگید و در صفین نزدیک بود سپاه معاویه را شکست دهد که با نیرنگ عمروعاص مانع شدند. امام او را به حکومت مصر فرستاد و نامه‌ای مفصل (منشور حکومتی) برای او نوشت که اصول حکومت‌داری درست را بیان می‌کند. مالک در راه رسیدن به مصر به‌دست عوامل معاویه مسموم شد و به شهادت رسید و امام در سوگ او بسیار اندوهگین شد.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

---

۱۷ صفحه ۶۲ به کار ببندیم ۳

۳ــ دربارهٔ یکی از فرزندان، بستگان و یاران امام حسین و نقشی که در واقعهٔ عاشورا ایفا کردند تحقیق و مطلبی گردآوری کنید.

نمونه: حضرت ابوالفضل العباس: ایشان فرزند امام علی و همسرشان ام‌البنین بودند و به‌دلیل زیبایی و شجاعت به «قمر بنی‌هاشم» شهرت داشتند. در کربلا، پرچم‌دار سپاه امام حسین بودند و برادرشان امام حسین را یاری می‌کردند. وقتی کودکان و خانواده از تشنگی رنج می‌بردند، حضرت عباس مشک به دوش گرفت و به سوی فرات رفت تا آب بیاورد. او با شجاعت از میان دشمنان گذشت و مشک را پر کرد، اما در بازگشت دو دست او را قطع کردند و سرانجام در روز عاشورا به شهادت رسید. وفاداری، شجاعت و ایثار او زبانزد است.

یاد و نقش دیگران: حضرت زینب با خطبه‌های روشنگر در کوفه و شام پیام قیام را به مردم رساند و امام سجاد نیز با سخنرانی در دوران اسارت، چهرهٔ ستمکار حکومت بنی‌امیه را آشکار کرد.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

این فایل توسط سایت ایران‌توشه تهیه شده است.

irantooshe.ir